

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Apdrošinātāju un pārapsedrošinātāju pārskatu sagatavošanas noteikumi" anotācija

Nosaukums	Apdrošinātāju un pārapsedrošinātāju pārskatu sagatavošanas noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Apdrošināšanas un pārapsedrošināšanas likuma 40. panta sestā daļa, 41. panta astotā daļa, 71. panta ceturtdaļa un 240. pants, Latvijas Bankas likuma 63. panta otrā daļa un 68. panta trešā daļa
Mērķis un būtība	<p>Saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Apdrošinātāju un pārapsedrošinātāju pārskatu sagatavošanas noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts), kas aizstās Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 1. decembra normatīvos noteikumus Nr. 228 "Apdrošinātāju un pārapsedrošinātāju pārskatu sagatavošanas normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 228).</p> <p>Noteikumu projekta prasības būs saistošas apdrošināšanas sabiedrībām, pārapsedrošināšanas sabiedrībām, dalībvalsts apdrošinātāju filiālēm, dalībvalsts pārapsedrošinātāju filiālēm, ārvalsts apdrošinātāju filiālēm, ārvalsts pārapsedrošinātāju filiālēm, kā arī Apdrošināšanas un pārapsedrošināšanas likuma 197. pantā minētajām apdrošināšanas vai pārapsedrošināšanas dalībības sabiedrībām, apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrībām un jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām, kas iesniedz Latvijas Bankai, ja tā ir grupas uzraudzības iestāde, grupas uzraudzības veikšanai nepieciešamo informāciju. Pārskatu sniedzēju loks, iesniegšanas biežums un termiņi ir atšķirīgi, un tie ir noteikti katram pārskatam atsevišķi noteikumu projekta attiecīgajā nodaļā.</p> <p>Apdrošināšanas un pārapsedrošināšanas likuma 41. panta astotā daļa nosaka, ka Latvijas Banka ir tiesīga pieprasīt apdrošinātājam un pārapsedrošinātājam pārskatus par tā darbību, nosakot šo pārskatu formu, saturu, iesniegšanas kārtību un termiņus.</p> <p>Apdrošināšanas un pārapsedrošināšanas likuma 71. panta ceturtdaļa dod Latvijas Bankai tiesības noteikt kārtību, kādā sagatavojami pārskati par saņemtajām sūdzībām. Apdrošināšanas un pārapsedrošināšanas likuma 71. panta prasības ir attiecināmas uz apdrošināšanas sabiedrībām un pārapsedrošināšanas sabiedrībām.</p> <p>Lai sekmētu vienotu, precīzu un konsekventu regulējošo prasību piemērošanu attiecībā uz informācijas sniegšanu par darbību apdrošināšanas vai pārapsedrošināšanas pakalpojumu jomā, ir lietderīgi izdot ārējo normatīvo aktu, kas būs saistošs attiecīgajiem finanšu tirgus dalībniekiem.</p>

Noteikumu projekts nosaka Latvijas Bankai iesniedzamo gada un ceturkšņa darbības pārskatu saturu, formu, iesniegšanas kārtību un termiņus.

Noteikumu projektā noteiktās prasības papildina Komisijas 2023. gada 4. aprīļa īstenošanas regulas (ES) 2023/894, ar ko nosaka īstenošanas tehniskos standartus Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2009/138/EK piemērošanai attiecībā uz veidnēm, kuras apdrošināšanas un pārapirošināšanas sabiedrības izmanto, lai iesniegtu savām uzraudzības iestādēm informāciju, kas nepieciešama to uzraudzībai, un ar ko atceļ īstenošanas regulu (ES) 2015/2450 (turpmāk – ES regula Nr. 2023/894) prasības.

Lai iegūtu informāciju Eiropas Centrālās bankas 2014. gada 28. novembra regulas (ES) Nr. 1374/2014 par statistikas pārskatu sniegšanas prasībām apdrošināšanas sabiedrībām (turpmāk – ECB regula Nr. 1374/2014) prasību izpildei, atsevišķās apdrošināšanas sabiedrībām vai pārapirošināšanas sabiedrībām saistošajās ES regulas Nr. 2023/894 gada un ceturkšņa darbības pārskatu veidnēs ir ietvertas papildu pozīcijas atbilstoši ECB regulas Nr. 1374/2014 prasībām.

Lai iegūtu informāciju statistikas vajadzībām, apdrošināšanas sabiedrības vai pārapirošināšanas sabiedrības iesniedz Latvijas Bankai atsevišķas ceturkšņa un gada pārskatu veidnes, neiekļaujot tajās datus par apdrošināšanas sabiedrības vai pārapirošināšanas sabiedrības dalībvalstu un ārvalstu filiāļu darbību.

Lai optimizētu statistisko datu sniegšanas slogu apdrošināšanas vai pārapirošināšanas sabiedrībām saistībā ar izmaiņām finanšu instrumentu plūsmu, darījumdarbības partnervalsts un sektora datu aprēķinu metodēs, ko izmanto monetārajā un finanšu statistikā, pārskatu veidnē L.06. "Apdrošināšanas sabiedrības vai pārapirošināšanas sabiedrības pārskatu veidņu atsevišķu pozīciju izvērsums" veikti grozījumi, aili "Valūtas kods" slēdzot pilnībā un aili "Valsts kods" un "Sektora kods" slēdzot atsevišķām pārskata pozīcijām.

Dalībvalsts apdrošinātāju filiāles vai dalībvalsts pārapirošinātāju filiāles iesniedz Latvijas Bankai ceturkšņa un gada darbības pārskatus statistikas un produktu pārvaldības uzraudzības vajadzībām, kas ietver atsevišķas noteikumu projekta pielikumā norādītās pārskatu veidnes.

Noteikumu projekta izstrādes laikā Latvijas finanšu tirgū nav tādu dalībnieku kā ārvalsts apdrošinātāju filiāles. Tādēļ tiesību normas, kas izriet no Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes 2015. gada 23. oktobra pamatnostādņēm EIOPA-BoS-15/110 "Pamatnostādnes par trešo valstu apdrošināšanas sabiedrību filiāļu pārraudzību", noteikumu projektā iekļautas ierobežotā apmērā, nosakot Latvijas Bankai iesniedzamās ceturkšņa un gada darbības pārskatu veidnes.

Noteikumu projektā mainītas prasības attiecībā uz ārvalsts apdrošinātāju filiāļu un ārvalsts pārapirošinātāju filiāļu ceturkšņa un gada darbības pārskatiem statistikas vajadzībām, nosakot prasību

ceturkšņa statistisko datu ziņošanai turpmāk izmantot pārskatu veidnes L.08. un L.09. Šim mērķim pārskatu veidne L.08. "Dalībvalsts vai ārvalsts apdrošinātāja vai pārapsedrošinātāja filiāles bilance" papildināta ar atsevišķām pārapsedrošinātāju darbības ziņošanai nepieciešamajām pieņemtās pārapsedrošināšanas saistību pozīcijām.

Noteikumu projektā ietvertas prasības attiecībā uz apdrošināšanas vai pārapsedrošināšanas dalības sabiedrības, apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības un jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības grupas ceturkšņa un gada darbības pārskatiem, ko minētie finanšu tirgus dalībnieki iesniedz Latvijas Bankai, ja tā ir grupas uzraudzības iestāde.

Noteikumu projektā ietvertas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes 2015. gada 14. septembra pamatnostādņēm EIOPA-BoS-15/109 "Pamatnostādnes par pārskatiem un informācijas publiskošanu", līdz ar to nosakot papildu prasības, kas apdrošināšanas sabiedrībām vai pārapsedrošināšanas sabiedrībām, ārvalsts apdrošinātāju filiālēm, kā arī apdrošināšanas vai pārapsedrošināšanas dalības sabiedrībām, apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrībām un jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām jāievēro, sagatavojot periodisko uzraudzības pārskatu atbilstoši ES regulā Nr. 2015/35 noteiktajam.

Noteikumu projektā ietverti paskaidrojumi par "Pārskatā par tiešo apdrošināšanu", "Darbības pārskatā", "Apdrošināšanas vai pārapsedrošināšanas portfeļa pārskatā", "Pārskatā par izdevumu struktūru un ieguldījumu darbību", "Apdrošināšanas sabiedrības vai pārapsedrošināšanas sabiedrības pārskatu veidņu atsevišķu pozīciju izvērsumā", "Dalībvalsts vai ārvalsts apdrošinātāja filiāles vai dalībvalsts vai ārvalsts pārapsedrošinātāja filiāles bilancē", "Pārskatā par saņemtajām sūdzībām" un "Pārskatā par apdrošināšanas izplatīšanas kanāliem" uzrādāmo informāciju. Pārskatos, kas satur statistiskos datus un uzraudzībai nepieciešamo informāciju, izmantojamie kodi un pazīmes apkopotas noteikumu projekta 2. pielikumā "Izmantotie kodi un pazīmes".

Noteikumu projekts paredz, ka konkrētu uzskaitīto pārskaitu veidņu papildu pozīcijas aizpilda, ievērojot Eiropas Centrālās bankas tīmekļvietnes sadaļā "*Instructions for ECB add-ons*" vai Latvijas Bankas tīmekļvietnes sadaļā "Maksāspējas II pārskati statistikas vajadzībām (LB ECB reporting_SOLO)" sniegtās instrukcijas. Noteikumu projekta izstrādes brīdī attiecīgā Eiropas Centrālās bankas tīmekļvietnes sadaļa "*Instructions for ECB add-ons*" ir atrodama adresē https://www.ecb.europa.eu/stats/financial_corporations/insurance_corporations/html/data_reporting.en.html, savukārt Latvijas Bankas tīmekļvietnes sadaļa "Maksāspējas II pārskati statistikas vajadzībām (LB ECB reporting_SOLO)" ir atrodama adresē <https://www.bank.lv/darbibas-jomas/uzraudziba/apdrosinasanas-tirgus-uzraudziba/apdrosinasanas-sabiedribas-un-filiales/statistikas-datu-sniegsana-apdrosinasanas-sabiedribas#maksatspejas-ii-parskati-statistikas-vajadzibam-lb-ecb-reporting-solo>.

	<p>Noteikumu projekts arī nosaka, ka, sagatavojot datus kvantitatīvo pārskatu veidnēs, apdrošināšanas sabiedrība vai pārapsedrošināšanas sabiedrība ievēro Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes publicēto datu punkta modeli, kurš noteikumu projekta izstrādes brīdī ir atrodams adresē https://www.eiopa.europa.eu/tools-and-data/supervisory-reporting-dpm-and-xbrl_en.</p> <p>Tāpat noteikumu projekts paredz pienākumu apdrošināšanas sabiedrībai vai pārapsedrošināšanas sabiedrībai nodrošināt, lai kvantitatīvo pārskatu veidnēs iesniegtie dati atbilst Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes publicētajiem validācijas noteikumiem, kuri noteikumu projekta izstrādes brīdī ir atrodami adresē https://www.eiopa.europa.eu/tools-and-data/supervisory-reporting-dpm-and-xbrl_en.</p> <p>Noteikumu projektā paredzētas izmaiņas attiecībā uz informācijas iesniegšanas kārtību. Informācija Latvijas Bankai tiek iesniegta elektroniskā veidā saskaņā ar Latvijas Bankas noteikumiem, kuri regulē elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku. Saskaņā ar Noteikumiem Nr. 228 attiecīgā veida informācija Latvijas Bankai ir jāiesniedz, izmantojot datu ziņošanas sistēmu. Noteikumu projekts paredz, ka no 2025. gada pārskati būs jāiesniedz Latvijas Bankai, izmantojot paaugstinātās drošības sistēmu, izņemot pārskatu par 2024. gada 4. ceturksni un pārskatu par stāvokli 2024. gada 31. decembrī, kas būs jāiesniedz Latvijas Bankai, izmantojot līdz šim lietoto datu ziņošanas sistēmu.</p> <p>Noteikumu projekta 6.3. apakšpunktā, 8. un 9. punktā, 11.2. apakšpunktā un 12. punktā minēto pārskatu par 2024. gada 4. ceturksni un noteikumu projekta 5.4. apakšpunktā, 7. punktā un 10.5. apakšpunktā minēto pārskatu par stāvokli 2024. gada 31. decembrī sagatavošanai piemēro Noteikumus Nr. 228.</p> <p>Noteikumu projekts satur līdzīgas tiesību normas kā Noteikumi Nr. 228, kuri zaudēs spēku ar noteikumu projekta spēkā stāšanās brīdi. Noteikumu projekta normas, kuras atšķiras no pašlaik spēkā esošo Noteikumu Nr. 228 normām, paredz tehniska rakstura precizējumus saistībā ar ES regulas Nr. 2023/894 spēkā stāšanos un tajā noteiktajām izmaiņām darbības pārskatos, kā arī saistībā ar numerācijas maiņu un atsauču precizēšanu. Lai stiprinātu produktu pārvaldības uzraudzību, "Pārskatā par tiešo apdrošināšanu" (pārskatu veidne L.01.) informācija par apdrošināšanas pakalpojumiem, kas sniegti, ievērojot pakalpojumu sniegšanas brīvības principu, papildināta ar izvērsumu pakalpojumu sniegšanas valstu dalījuma.</p>
<p>Leģitīmais mērķis</p>	<p>Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana.</p> <p>Šo pamattiesību aizsardzību Latvijas Banka īsteno, nodrošinot finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraudzību, kurai ir vitāla nozīme finanšu sistēmas un ekonomiskajā attīstībā, iespējami pilnīgākajā veidā, lai veicinātu sabiedrības uzticēšanos finanšu tirgum un tā dalībniekiem un Latvijas Bankai kā konkrēto finanšu tirgus dalībnieku uzraugam, kas nodrošina to tiesisku un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību.</p>

	<p>Indivīdam kā finanšu tirgus sistēmas daļai ir būtiski apzināties un saņemt to aizsardzības līmeni, kuru tam nodrošina finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraugs (Latvijas Banka), un attiecīgi Latvijas Banka finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzrauga lomā ir atbildīga par tādu pasākumu veikšanu, kas aizsargā indivīda pamattiesības. Respektīvi, indivīds ir tiesīgs paļauties uz finanšu sistēmas taisnīgu uzraudzību, pretējā gadījumā indivīdam zūd uzticība finanšu sistēmai un motivācija būt šīs sistēmas dalībniekam.</p> <p>Nosakot finanšu tirgus dalībniekiem prasības un veicot to ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai Latvijas Bankas likumā noteikto pienākumu – veicināt apdrošināto personu interešu aizsardzību un finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi. Līdz ar to noteikumu projekts ir nepieciešams, lai Latvijas Banka finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraudzības funkciju veikšanai varētu iegūt regulārus, vienotā formātā sniegtus datus, kuriem veiktas standartizētas datu kvalitātes pārbaudes, par noteikumu projektā minētajām jomām.</p>
Samērīgums	<p>Noteikumi tiek izdoti, lai Latvijas Banka iegūtu datus, kas nepieciešami tās uzdevumu veikšanai, t. sk. tam, lai veiktu finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraudzību, sagatavotu uzraudzības statistiku, monetāro un finanšu statistiku, ārējo statistiku un finanšu kontu statistiku, informētu citas institūcijas un sabiedrību par apdrošinātāju vai pārapsedrošinātāju darbības attīstību Latvijā un veiktu finanšu stabilitātes analīzi.</p> <p>Noteikumu projekta tvērumā ietilpstošie pārskati vai tajos iekļaujamā informācija jau šobrīd tiek regulāri saņemta no apdrošināšanas sabiedrībām un dalībvalsts apdrošinātāju filiālēm, līdz ar to dati pārskatu sagatavošanai jau šobrīd ir pieejami un noteikumu projekts neprasa apdrošināšanas sabiedrībām un dalībvalsts apdrošinātāju filiālēm ieviest jaunus procesus datu vākšanai un uzkrāšanai.</p> <p>Latvijas finanšu sektorā noteikumu projekta izstrādes laikā darbību neveic pārapsedrošināšanas sabiedrības, dalībvalsts pārapsedrošinātāju filiāles, ārvalsts apdrošinātāju filiāles vai ārvalsts pārapsedrošinātāju filiāles, apdrošināšanas vai pārapsedrošināšanas dalības sabiedrības, apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības vai jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības.</p> <p>Līdz ar to atbilstošākais veids, kā noteikt finanšu tirgus dalībniekiem vienotas prasības finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraudzības pārskatu sagatavošanai un iesniegšanai, ir izdot tiem saistošus noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesasniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu piemērošanu.</p> <p>Normatīvais akts kopumā un tajā ietvertās tiesību normas atbilst samērīguma principam, jo, pirmkārt, ar noteikumu projekta ieviešanu tiek sasniegts leģitīmais mērķis (citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība) un, otrkārt, nav iespējams pēc būtības īstenot citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzību ar citiem līdzekļiem, kā arī nepastāv tādi alternatīvi</p>

	<p>līdzekļi, kas sasniegtu leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē. Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, sabiedrības ieguvums būs lielāks par papildu slogu un resursu ieguldījumu (ņemot vērā jau esošās prasības), kas konkrētajam finanšu tirgus dalībniekam varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem, un tos atsver sagaidāmie ilgtermiņa ieguvumi stabilāka finanšu sektora veidā.</p>
Spēkā stāšanās	Noteikumu projekts stāsies spēkā 2025. gada 1. janvārī.
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Normatīvā akta izdošana neietekmēs Latvijas Bankas budžeta ieņēmumus un izdevumus.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	<p>Noteikumu projektā ietvertās prasības saistībā ar izmaiņām informācijas iesniegšanas kārtībā, pārejot no informācijas iesniegšanas, izmantojot datu ziņošanas sistēmu, uz informācijas iesniegšanu, izmantojot paaugstinātās drošības sistēmu, noteikumu piemērošanas sākotnējā periodā varētu radīt nelielu papildu administratīvo slogu un izmaksas finanšu tirgus dalībniekiem, uz kuriem ir attiecināmas noteikumu projekta prasības.</p> <p>Finanšu tirgus dalībnieku administratīvās izmaksas precīzi nav aprēķināmas, jo tās šajā gadījumā atkarīgas no vairākiem faktoriem, piemēram, no tā, vai noteikumu projektā ietverto prasību ieviešanai finanšu tirgus dalībnieks izmantos iekšējos vai ārējos resursus. Tomēr ilgtermiņā administratīvais slogs un izmaksas nav paredzamas, jo noteikumu projekts neprasa apdrošināšanas sabiedrībām un dalībvalsts apdrošinātāju filiālēm ieviest jaunus procesus datu vākšanai un uzkrāšanai.</p>
Saistītie dokumenti	<p>Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas likums; 2) Latvijas Bankas likums; 3) Noteikumi Nr. 228; 4) Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku".
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projektu nav nepieciešams saskaņot ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts tiks publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to būs iespējama sabiedrības līdzdalība.</p> <p>Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tiks informēta Latvijas Apdrošinātāju asociācija.</p>
Saskaņošanas rezultāti	Saskaņošanas procesā un sabiedrības līdzdalības gaitā saņemto priekšlikumu, iebildumu vai komentāru apkopojums par noteikumu projektu tiks aktualizēts pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma.